

ВІДГУК

**офіційного опонента кандидата юридичних наук, доцента,
завідувачки кафедри фінансового та податкового права**

Державного податкового університету

**Глух Марини Василівни на дисертацію Тяжиної Валентини Артемівни
на тему «Правові засади повернення завищених сум грошових зобов'язань
внаслідок оскарження результатів податкової перевірки»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі права
за спеціальністю 081 – Право**

Актуальність теми дослідження Тяжиної В.А. зумовлена тим, що права і законні інтереси особи і громадянина є важливішою сферою уваги правової, демократичної, соціальної держави і створення належного механізму їх реалізації та захисту належить до пріоритетних завдань держави.

Особливо важливим у зв'язку з цим є реалізація права платника податків оскаржувати у встановленому законодавством України порядку рішення, дії та бездіяльність контролюючих органів та їх посадових осіб. Податкові органи у відносинах з платником податків представляють державу, тому нормативно-правове регулювання їх діяльності повинно відповідати високим вимогам суспільства особливо в період розбудови правової демократичної держави. Всі недоліки в діяльності податкових органів зачіпають сферу матеріальних інтересів платників податків і правова регламентація цієї діяльності з одного боку повинна забезпечити чітке визначення їх повноважень та порядок їх здійснення в цілому і при податкових перевірках зокрема, з іншого боку забезпечити гарантії реалізації прав платників податків. Тому перед дисертанткою стояла низка наукових завдань, які необхідно було вирішити в процесі дослідження.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Ознайомлення зі змістом дисертаційного дослідження дають змогу зробити висновок про належний рівень роботи та публікацій. Робота виконана на відповідному рівні, логічно структурована та має обґрунтовані висновки та пропозиції. Наукова складова дослідження підтверджена належним та правильним підбором методів дослідження, як загально наукових так і спеціально юридичних. Вміння правильного застосування методів дослідження дало змогу встановити особливості, характерні ознаки об'єкту дослідження, зробити правильні висновки та запропонувати пропозиції щодо покращення

досліджуваної сфери суспільних відносин.

Здобувачкою підготовлено ряд наукових публікацій, в яких відображено результати наукового пошуку. Основні положення та висновки проведеного дослідження відображено у 10 наукових публікаціях, зокрема: 3 статті опубліковано у фахових виданнях з юридичних наук (категорія Б) і 1 стаття в зарубіжному виданні (у періодичному науковому виданні країни-члена ЄС та Організації економічного співробітництва і розвитку); 6 тез доповідей – у збірниках матеріалів міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій. Всі публікації відповідають вимогам, які ставляться до такого виду наукових робіт.

Значний аналіз наукових публікацій, статистичних та довідкових матеріалів, нормативних документів дають можливість говорити про глибокий аналіз проблемного питання правових засад повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки. Це дало можливість автору розкрити особливості порядку повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки, що дає можливість говорити про вирішення досить складної наукової проблеми.

Відповідно, дисертаційне дослідження підготовлене Тяжиною В.А. Інституті держави і права імені В.М. Корецького НАН України за науковим рівнем, кількістю та змістом наукових публікацій відповідає вимогам до такого типу робіт.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Аналіз дисертаційного дослідження дає можливість говорити про те, що винесені на захист положення новизни повністю відповідають дійсності. Так, дисертантом вперше визначено поняття повернення надміру сплачених грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкових перевірок як врегульованого правовими нормами порядку виконання уповноваженими особами органів виконавчої влади відповідних дій щодо перерахування узгодженої суми грошового зобов'язання на користь платника податків за результатами остаточного рішення, що було винесено у адміністративному або

судовому порядку

Хочеться відзначити, що здобувачкою вперше на підставі аналізу практики судового та адміністративного оскарження результатів податкових перевірок обґрунтовано висновок щодо необхідності закріплення в Податковому кодексі України положення щодо права платника податків на призупинення застосування податкової застави та нарахування пені до отримання остаточних результатів оскарження донарахованих сум грошових зобов'язань за результатами податкової перевірки.

Окрім того, здобувачкою, під час проведення дослідження удосконалено механізм реалізації захисту прав платників податків при поверненні надміру сплачених сум грошових зобов'язань, зокрема, обґрунтовано необхідність конкретизації в нормах Податкового кодексу України порядку повернення надміру сплачених грошових коштів щодо чіткого визначення обов'язків Державної податкової служби України, Державної казначейської служби України та місцевих фінансових органів при підготовці висновку та узгодженні строків про повернення помилково та надміру сплачених сум грошових зобов'язань.

У результаті проведеного дослідження набули подальшого вдосконалення підходів до визначення поняття «узгоджене грошове зобов'язання» платника податків; пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання оскарження результатів податкових перевірок в адміністративному порядку; вдосконалення підходів до визначення поняття податкової перевірки.

Результати дисертаційного дослідження пройшли апробацію під час доповідей на науково-практичних конференціях, були опубліковані у фахових науково-практичних виданнях України та за кордоном. Публікації сприяли реалізації поставлених у дисертації завдань.

Тому, дисертаційне дослідження Тяжиної В.А. проведено на високому науково-методичному та методологічному рівнях, результати та основні положення дисертації, що виносяться на захист, відповідають усім вимогам, що висуваються для здобуття ступеня доктора філософії, є обґрунтованими, логічними та мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення, Зважаючи на вище викладене, можемо стверджувати, що здобувачка в достатній

мірі опанувала методологію наукової діяльності та заслуговує на позитивну оцінку.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Опрацювавши дисертаційне дослідження Тяжиної В.А. «Правові засади повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки», можна зробити висновок, що авторка провела ґрунтовне комплексне наукове дослідження, що відповідає поставленій меті та завданням.

Методологічною основою дисертаційного дослідження стала сукупність правильно підібраних методів та прийомів наукового пізнання. Їх застосування характеризується логічно вивіреною системним підходом, що дало змогу всебічного аналізу запропонованої наукової проблеми, яка була досліджена в єдності наукових теорій, юридичних форм реалізації та доктрини податкового права.

У роботі здобувачкою були використані загальнонаукові та спеціально-наукові методи пізнання: діалектичний метод пізнання, метод системно-структурного аналізу, історико-правовий метод, формально-логічний метод, методи синтезу, аналізу та моделювання, які в своєму комплексі дали можливість вирішити наукове завдання повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Аналіз публікацій здобувача, тексту дисертаційного дослідження дають можливість говорити про належний рівень виконання поставленого наукового завдання. Завдання, які поставлені в роботі відповідають висновкам та результатам дослідження, за своєю побудовою зрозумілі та повною мірою відповідають тематиці дослідження. Винесені на захист наукова новизна, висновки містять обґрунтування та мають логічну структуру. Відповідно можна зробити висновок про те, що дисертантка оволоділа необхідними для рівня доктора філософії компетенціями та заслуговує на підтримку.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Теоретичне значення результатів дисертаційного дослідження підтверджується новими науковими положеннями, що винесені на захист та зможуть доповнити доктрину податкового права України. Крім того, ряд наукових положень можуть стати основою для подальшого дослідження порядку повернення завищених сум грошових зобов'язань платника податків внаслідок оскарження результатів податкових перевірок та вдосконалення теоретико-правових засад цього процесу.

Практична сторона полягає в тому, що результати дисертаційного дослідження Тяжиної В.А. можуть бути використані в науково-дослідній сфері, як підґрунтя для подальших досліджень податкових правовідносин, для підготовки фахівців податкового права. Крім того результати дослідження можуть стати обґрунтуванням при підготовці проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів, спрямованих на вдосконалення правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних із поверненням завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому.

Дисертаційне дослідження «Правові засади повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки», підготовлене дисертанткою В.А. Тяжиною виконане державною мовою. Дисертація має чітку структуру, розкриває всі поставлені завдання, що дозволило сформулювати відповідні висновки. Дисертація відповідає вимогам МОН України, які ставляться до такого виду робіт та порядку присудження ступеня доктора філософії. Дисертація складається з анотації, змісту, вступу, двох розділів, кожен з яких поділений на відповідні підрозділи, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 199 сторінок.

Анотація у тезисній формі представляє основні результати дисертаційного дослідження, наводиться перелік публікацій, в яких викладені основні результати рецензованої роботи. Анотація підготовлена українською та англійською мовами.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, охарактеризовано ступінь її наукової розробки, зв'язок з науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, емпіричну базу,

сформульовано наукову новизну, практичне значення результатів та зазначено інформацію про апробацію результатів дослідження на науково-практичних заходах.

У першому розділі дослідження, який має назву: «Теоретико-правові засади повернення завищених сум грошових зобов'язань», проведено науковий пошук теоретичних основ сфери дослідження, глибоко проаналізовано понятійний апарат, зокрема такого поняття як «податкові перевірки», проведений аналіз попередніх наукових джерел за даною тематикою, проведено критичний аналіз публікацій. Також охарактеризовано правове регулювання повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкових перевірок. Наприкінці розділу зроблено відповідні висновки, які визначають основний напрямок дослідження.

Другий розділ має назву «Особливості порядку повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки» у якому досліджено особливості повернення завищених сум грошових зобов'язань платників податків внаслідок оскарження результатів податкових перевірок в адміністративному та в судовому порядку. Окремий підрозділ присвячено дослідженню нормативно-правового регулювання здійснення податкових перевірок. Висновки за розділом є обґрунтованими.

Робота завершується розширеними висновками, які відповідають отриманим результатам, завданням та меті дослідження, мають вагому аргументацію, належним чином обґрунтовані і характеризуються високим рівнем достовірності.

При підготовці дисертації були використані 155 наукових, нормативних та статистичних джерел як в друкованому так і в електронному вигляді.

Вище зазначене дає можливість говорити про те, що дисертація В.А. Тяжиної є завершеною науковою роботою, яка відповідає встановленим вимогам, які ставляться до такого виду наукової продукції, результати дисертаційного дослідження вирішують актуальне наукове завдання – розробку науково-обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення правового забезпечення повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження

результатів податкової перевірки.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Отримані результати дисертаційного дослідження Тяжиної В.А. на тему «Правові засади повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки» може стати підґрунтям для подальших наукових досліджень в сфері податкових правовідносин та рекомендовано для застосування в науковій діяльності вчених, які ведуть свої пошуки в податковому праві. Результати дослідження належить використовувати в практичній діяльності податкових органів та податкових правовідносинах платників податків. Дисертація може стати обґрунтуваннями щодо вибору напряму законотворчої діяльності щодо повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки; при підготовці наукових публікацій, навчальних посібників та методичних розробок в освітньому процесі закладах вищої освіти.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

При тому, що наукові положення, висновки і рекомендації дисертації «Правові засади повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки», підготовленої В.А. Тяжиною свідчать про її належний науковий рівень, у ній має місце декілька малозначних недоліків та невикористаних можливостей для досягнення ще більш високих показників якості дослідження. Окремі положення дослідження потребують або додаткової аргументації, або спеціальних пояснень під час публічного захисту:

1. Авторка вважає необхідним внесення змін до Порядку інформаційної взаємодії Державної податкової служби її територіальних органів, Державної казначейської служби України, її територіальних органів, місцевих фінансових органів у процесі повернення (перерахування) платникам податків помилково та/або надміру сплачених сум грошових зобов'язань та пені, оскільки його положення в частині регламентації строків підготовки та відправлення висновку про повернення надміру сплачених грошових зобов'язань певною мірою суперечить вимогам Податкового кодексу України.

2. У дисертації пропонується з метою підвищення ефективності роботи

Ради бізнес-омбудсмена щодо розгляду скарг платників податків доповнити нормативно-правові акти, які регулюють її діяльність, закріпивши в них повноваження по отриманню інформації від органів податкової служби щодо повернення надміру сплачених сум грошових зобов'язань за результатами податкової перевірки. На наш погляд необхідність подання такої інформації також повинна передбачатись в Податковому кодексі України, інакше відповідні положення нормативно-правових актів не будуть узгоджені.

3. Дисертантка вважає, що враховуючи, що перелік повноважень контролюючих органів під час проведення податкових перевірок не є вичерпним, це може призводити до можливості податкових органів виходити за межі своїх повноважень, закріплених законодавством, зловживати ними та порушувати права та законні інтереси платників податків. Тому доцільно деталізувати перелік повноважень податкових органів під час проведення податкової перевірки платників податків фізичних та юридичних осіб, виходячи з аналізу судової практики щодо оскарження неправомірних дій податкових органів та їх посадових осіб.

При тому, що сам висновок не викликає заперечень, водночас він має загальний характер і потребує конкретизації стосовно різних видів перевірок.

Відсутність порушень академічної доброчесності.

У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертація Тяжиної В.А. на тему «Правові засади повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки» є оригінальною, самостійно виконаною науковою роботою.

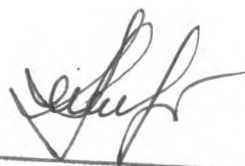
ВИСНОВОК

про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація Тяжиної Валентини Артемівни на тему «Правові засади повернення завищених сум грошових зобов'язань внаслідок оскарження результатів податкової перевірки», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, містить нові науково обґрунтовані результати що відрізняються новизною в постановці і

Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року №283), наказу МОН України №40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12 липня 2019 року) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44), а її авторка Валентина Артемівна Тяжина заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 – Право.

Офіційний опонент
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри фінансового та
податкового права
Державного податкового університету

Марина ГЛУХ

Державний податковий університет	
Підпис <i>Марина Г. Глух</i>	засвідчую:
Учений секретар <i>(Глух В. А.)</i>	
« »	20 р.